

מסורת הש"ס

א) **מוספתא דפרה** סופ"ט, ב) פרה פ"ט מ"ו יבמות קטו: א) (שבת כ"א:), ד) יבמות קטו: ב) פרה פ"ה מ"ד, ו) יומא ב. ע"ש וזכים כל. פרה פ"ג מ"ו, א) מ"א, ב) וד"ה מטמאין וד"ה להוציא חמרי ד"ה בשלמא, ט) [נמדנר יט], י) [ויקרא יד], ס) [נבי"ד כחזר הוה קלי קמיא], ל) [לשון הירושלמי שנקבה חביתו ופקקה בסמלן], מ) [פרה פ"ה מ"א], נ) [נדר"ל לעשותה בטביר] להוציא מלג הזדוקס האומרים שגרי' לעשותה, ס) [ונתין מוספות יומא ב. ד"ה שכל ותוספות סוכה לו. ד"ה נבל ותוספות חולין ט: ד"ה טמאה ותוספות נדה מנ. ד"ה כשר], ע) [בתוספות יומא ב. ד"ה להוציא הנימא ממנשה דפרה פ"ג מ"ח סמכו כו' כ"ע קפת], ד) פרה פ"ה, ט) שייך לע"ב, ק) [נ"ל בפ"ב נמנלה כ. ד"ה ודלא],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה לעולם וכו' ונ"ל דידים שניות. עיין לעיל דף כ ע"א תוספות ד"ה נמא:

רבינו חננאל

צביעתו אינו חושש שמא נטמאו ידיו באחוריו הכוס היה שותה בכוס שחמוריו טמאין אינו חושש שמא נטמא משקה שביא מאחוריו הכוס חזר ונטמא את הכוס. קומקומוס שהוא מורחב אינו חושש שמא יצאו משקן מוכרח ונגנו באחוריו וחזרו לתוכו: כלי הקודש אין להם אחוריים ותוך ואין להם בית הצביעה וכן ואסיקנא אמר רבה בר אבובא אחת עשרה מעלות ששן כגון שש ראשונה בין לקדש בין לחלוץ שנעשו על טהרת הקודש אחרונה לקדש אבל לא לחלוץ שנעשו על טהרת הקודש: מעלה שלישית הנושא את המדרס נושא את התרומה אבל לא את הקדש. ואמרין מכדי לא נגע קדש אמאי היה ואמרין משהו מעשה שהיה אחד מעביר חבית של יין קדש ממקום למקום ונפסקה רצועת סנדלו ונטלה והניחה על פי החבית ונפלה לאויר החבית ונטמאת החבית באותה שעה אמר ר' הונא את המדרס לא ישא את הקדש ומתניתין היא חנינה בן עקיבא רבי דאמר אין גזרין אלא כמו המעשה שהיה ומעשה שהיה בחבית של הקדש היה ולא בחבית של תרומה לפיכך לא גזרו על התרומה ומאי היא ר' חנינה בן עקיבא דתניא (רבי חנניא) בן עקיבא אומר לא אסרו אלא בירדן ובספינה כמעשה שהיה מאי היא דאמר רב מעשה באחד שהיה מעביר מי חטאת ואפר חטאת בירדן ובספינה ונמצא כיות מת תחוב בקרקעיתה של ספינה באותה שעה אמרו לא ישא אדם מי חטאת ואפר חטאת ויביערים בירדן ובספינה. ויביעאי לא תהינא לא ישא אדם

סנדל טמאה בירו ובירד האחרת יין קדש. סנדל טהור מאי גזר טהור אטו טמא אי לא. התינת חבית פתוחה דחיישין שמא תנסך רצועה באוירה ויטמאנה. חבית סתומה מאי גזרו סתומה אטו פתוחה אי לא. ועוד אמרין עבר ונשא המדרס והקדש ולא הגיע זה לזה ולא טימא מאי ופשטנא בכולן ר' אילא אומר עבר ונשא טמא. ר' יודא אומר כיון שבראי לן שלא נגע טהור. וכיון דמעלות מדרבנן ניהו קי"ל כל בדרבנן עבידין כדביא המקיל: מעלה וביעית בניי אוכלי תרומה מדרס לקדש. פ"י הכהנים הטהורים לאכול התרומה בגדיהם מדרס למי שמבכש לאכול הקדש. ובגדי אוכלי הקדש מדרס לכהן אוכל חטאת כי הקדש קדשים קלים

א) אולי צ"ל תשאי ארומקין דחיישין שמא נמאז לניטל של רוק מפיו עליהן קודם שיגמרו ונשאר הרוק וכו'.

ב) משמע דרכיו גרים ניהא ממני' דלא כר"י ונ"ע דאין ראייה כלל וכמו דמסקין בגמ' בסמוך ואולי דע"ס נפל בדברי רבינו ונ"ע.

ג) משמע דרכיו גרים ניהא ממני' דלא כר"י ונ"ע דאין ראייה כלל וכמו דמסקין בגמ' בסמוך ואולי דע"ס נפל בדברי רבינו ונ"ע.

ונפסקה רצועה של סנדלו. מדרס הזכ היתה ונטלה צידו ומתוך כך נפלה לאויר החבית: ר' חנניה בן עקיבא. דלאמר כל מקום שגזרו חכמים על דבר על מעשה שהיה לא גזרו אלא כדוגמת המעשה וכאחותו דבר הלך בקודש היה מעשה ובקודש גזרו: ולא **יעמוד צד זה**. של נהר: **אא"כ רגליו נוגעוּם בקרקע**. משום מעשה שהיה בספינה כדלקמן וכל ספינה מהלכת צאור וגזרו על האוירות כולן: **אכל מעצין על הגשר**. הואיל ורגליו נוגעות זו: **אלא צירדן**. ולא בשאר נהרות אכל משיטן על פניו ועומד צד זה ויזרקס לצד אחר: **כיום מס סחוב**. והאהילו עליו ונטמאו: **איבעיא להו סנדל טמא**. הא דאמרת דגזרו עליו שלא ישא קודש עמו: **סנדל טהור מאי**. מי גזר סנדל טהור אטו טמא או לא: **חנים פסוּחה**. ודאי גזר עליו חבית סתומה מאי: **ומשום ליגורא דעס הארץ**. שמא ניתו עליה רוק מפי עס הארץ כשחצר אוחז זו: **הא לאו מנא הוא**. ולא ליטמא נכן: **עדיין להא היא**. ומטמאה משום שמא זכ הוא ובמסכת נדה (דף נד:) תנן הוצז והרוק מטמאין לחין ואין מטמאין יבשין: **לחטאם**. למת כזכור אפר פרה: **יעצול מיד**. שכל תשמישי פרה העשוין ככלי המקבל טומאה טעוין טבילה וקודם שיעריב שמשו ישתמשו בהן לפרה כדלקמן: א) **מטמאין היו כו'**. נוגעין היו זו שרדן: **להוציא מלנן של דזוקין שחיו אומרים במעורבי שמש היסע נעשים**. ולריצנן טבול יוס כשר זה דנפקא להו מריבויא דקרא והזה הטהור על הטהמא) טהור מכלל שהוא טמא לימד על טבול יוס שכשר פרה מכדי כטהור עסקינן וחמי דכתיב לעיל מנייה ולקח אלוז וטבל במים איש טהור (נמדנר יט) למה לי למיהדר ולמיתבז והזה הטהור ליכתבו והזה על הטהמא אלא טהור כל זהו ואשכחן טבול יוס דאיקרי טהור דכתיב^א ורחץ במים וטהר: **יעצול מיד**. ואין לרץ לטמאה טומאה אחרת שהרי טמאה ועומדת כדמפרש ואולי: **למה לו טבילה**. וכיון דאין לה טומאה אין היכר לדקוים כטבול יוס שזה: **נשלמא לר' יהושע**. המזריכה לטמא היינו דאיכא היכר ללדוקין שהרי טימאווהו טומאה גמורה הזריכה הערב שמש וכלן ישתמשו זה טבולת יוס הוי היכר: **אלא לרבי אליעזר**. שאינו מזריכה אלא טומאה זו: **אי אמרם נשלמא בעלמא הצריכו חכמים הערב שמש**. בעלמא כטבולת כליס הנגמרים כטהרה ודלא כמתני' היינו דהכא לא מזרכינן לה איכא היכיכא:

היכירא לצדוקין דתנן^א **מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית אלא לר"א אי אמרת בשלמא בעלמא בעינן הערב שמש היינו דאיכא היכירא לצדוקין אלא אי אמרת בעלמא לא בעינן הערב שמש מאי היכירא לצדוקין איכא אמר רב**

חוששין אותה טומאה מה שנוגעין זו עכשיו ולא מעלה של פרה מה שלא נגעו זו כל ז' מ"מ הכל רואין לדברי חכמים שנגע ע"ה:

היכירא לצדוקין דתנן^א **מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה להוציא מלבן של צדוקין שהיו אומרים במעורבי שמש היתה נעשית אלא לר"א אי אמרת בשלמא בעלמא בעינן הערב שמש היינו דאיכא היכירא לצדוקין אלא אי אמרת בעלמא לא בעינן הערב שמש מאי היכירא לצדוקין איכא אמר רב חוששין אותה טומאה מה שנוגעין זו עכשיו ולא מעלה של פרה מה שלא נגעו זו כל ז' מ"מ הכל רואין לדברי חכמים שנגע ע"ה:**

מטמא ונגעו זו ביום ח' שיש לעשותה כטבול יוס:

עשיאווה בטמא מת בו' שרו. כלומר לכתר הזאה וכי תימא א"כ טבילה לא לנעי איכא למימר דאף לאחר הזאה צעי טבילה כדמפרש (ר"ת)^א צפ"ג דמגילה דשמי טבילות יש אחת לפני הזאה ואחת לאחר הזאה:

אומר יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחכתה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישין דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"ה נתן רוק מפיו ונשאר לח על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גזונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע. ואמרין בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקנין מינה דקתני יטמא ויטבול וטהורה מיד ולא בעינן הערב שמש. כדתנן מטמאין היה הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית. פ"י אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כג.

ונפסקה רצועה של סנדלו. אע"ג דגזי טומאה כתיב כלי והאי רצועה לאו כלי הוא מדלא שרינן ליה לטלטל כפרק אלו קשרים (שבת דף קיב.) אצ"י^א קא אזיל בתר רב יוסף איפסקי ליה רצועה דסנדלא ומוכחא דאסור לטלטלה אלמא לאו מנא הוא לרץ למימר כגון דנשמיר צדך רצועה דאיכא מנא דהדיט יכול להחזירו ומיהו צירושלמי מאינו^א ונפסקה סנדלו:

אא ישא אדם מי חטאת. ואפילו רצנן דלא צעו כמעשה שהיה מ"מ לא אחמור מיהא לקדש רק לחטאת: **מת תחוב בקרקעיתה של ספינה**. והא דלאמר כפרק דס חטאת (יבמות דף קד ג.). מי חטאת שנטמאו מטהרין שכן נדה מקבלת הזאה היינו בשאר טומאות אכל כטומאת מת נפסלו:

לעוררם דגמריניהו חבר. הנוגז לאכול על טהרת קודש משום ליגורא דע"ה איכא שאינו אוכל על טהרת הקדש רק על טהרת תרומה שטהרתה טומאה היא אלא הקדש ואי אין ליגורא דחצר טמא מוקמינן ליה בע"ה ממנו והיה קשה למורי אמאי מוקמינן הכי לוקמי אפי' כחצר עצמו ויעיטמא מחמת הליגורא דמסקה ניהו ויעיטמא הכל מחמת ידיים דשניות הן^א ונראה לו ידיים שניות הן אין להם דררא דלורייתא רק דרצנן ידיים מטמא כלי ומסקה דרצנן והוה ליה מעלות כדמרייתא ולא קמייתא:

מביילא אי הערב שמש **אא**. מדלא מנא כהדיא וכי תימא א"כ הייתי אומר דלתרומה טבילה מיהא צביא וי"ל דליכא למטעי כהכי דל"כ לימא כהדיא לריצין טבילה לתרומה והעריב שמש לקדש.

הר"ר אלחנן:

שפופרת שחכתה לחטאת. והא דמרי' (יומא ב.)

כל מעשים היו נעשין ככלי גללים כלי אצנים כלי אדמה והכא שפופרת של עץ הויה וכן תנן^א כלומית שהניחה מגולה ומלאה מכוסה וסמס כלומית של חרס הסס דוקא כשעת עשייה בתוך ז' ימים לפי שהיו מקילים לעשותה^א כמעורבי שמש היו מחמירין זה שאר טומאות דלא לזלזלי בה אלא בשאר ימים אין לחוש^א זה:

מטמאין היו את הכהן השורף את הפרה. פרש"י נוגעים היו זו שרן אף כתוספתא לא משמע ליה רק כנגע עצמו לחוד והכי^א תניא כתוספתא כל ז' ימים היו אחיו הכהנים רגילין לפרוש הימנו וציוס שמעניי היו נוגעים זו ומטמאין אותו ומחזיקין ומטבילין אותו ונעשית כטבול יוס ח"ל המוספתא^א מעשה כצדוקי הכהן שניקש לשרוף את הפרה והיה רוצה לשורפה כמעורבי שמש ושמע רבן יוחנן בן זכאי וסמך ידיו עליו ואמר לו אישי כ"ג כמה נאה לך להיות כהן גדול ירד וטבל כו' נתי שאין הצדוקין יאסר יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחכתה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישין דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"ה נתן רוק מפיו ונשאר לח על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גזונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע. ואמרין בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקנין מינה דקתני יטמא ויטבול וטהורה מיד ולא בעינן הערב שמש. כדתנן מטמאין היה הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית. פ"י אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד

יאס

אומר יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחכתה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישין דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"ה נתן רוק מפיו ונשאר לח על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גזונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע. ואמרין בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקנין מינה דקתני יטמא ויטבול וטהורה מיד ולא בעינן הערב שמש. כדתנן מטמאין היה הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית. פ"י אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד

עין משפט ונר מצוה

כ א מיי פ"ב מהל' שאר אבות הטומאות ה"ג:
כא ב מיי פ"י מהלכות פרה אדומה ה' ב:
ג (מיי' סס ה"ג):

כב ד מיי פ"ב מהל' אבות הטומאות ה' ב:
הלכה ג:

כג ה ו ז ח מיי' סס הלכה ו:

כד ט מיי' פ"א מהל' פרה אדומה ה' טו:
כה י מיי' סס הלכה יד:

מוסף רש"י

ויביערים ובספינה. משום מעשה ספי' בירדן ובספינה ונפסקיה ונטמאו כדלמרינן לקמן (יבמות קסו:). וירדוקם לצד אחר. של נהר, דהיינו נמי דומיא דספינה שפושחן צארי' על פני המים (שם). ולא ירכב ע"ג בהמה. בתוך המים, דהיינו נמי דומיא דספינה. שהאדם העשוא יושב בתקומו וספינתו טוטלמו ומוליכתו, וספינה עומדת היא גושמת ונוגעת בקרקע גושמת יושבת בקרקע (שם). אלא אם כן היו רגליו. של עליון נעשות במים כקרקע (שם). על גבי הגשר. דכאדעא סמיכתא היא והאדם המעבירין הולך כל שעה כרגליו ואינו דומה לספינה (שם). לא אסרו אלא בירדן ובספינה. ואלא נשאר הכות, דגזירה שגזרו מחמת מאורע אין להם לגזור אלא משין המאורע (שם ב:). תחוב בקרקעיתה של ספינה. והאהיל הכל על מי חטאת עליהן ונטמאו (יבמות שם).

רבינו חננאל (המשך)

וההטאת קדשי קדשים אלו כולן השנתיין בסוף פרוק של מעלה מזה כולן מעלה אחת הן חשובין. בגדי ע"ה ובגדי הפרושין ובגדי אוכלי תרומה כולן מדרס לקדש וכ"ש וזולתם: מעלה חמישית כשכדש מתיר מטביל ומנבט ואח"כ קושר ושהחלל הקושר בכלי חיישין משום חציצה לקדש אבל בתרומה קושר ואח"כ מטביל. וקרי"ל נימא אחת קשורה חוצצת שלש אינן חוצצות שאינן נהדקות בקשירה והמים באין בהן כ"ש חבל שאינו נהדק כל כך והמים באים ולבגי קדש מעלה בעלמא: מעלה ששית כלים הנגמיןן כטהרה צריכין טבילה לקדש אבל לא לתרומה ואוקינא כגון שגמרה חבר ומשום שמא נהוה צינורא של רוק מפיו קודם שיגמרו ונשאר אותו הרוק לאחר שנגמרו. ואמאי אוקינא הכי למפשט [משוּטן] דמקמי גמירתן לא מקביל טומאה ובתר גמירתן חבר מזהר וזהר בהו^א ונתוה צינורא של רוק מפיו עליהן ונשאר הרוק עליהן לת. וצריכין טבילה ולא בעו הערב שמש מדלא מפרש במתניתין הערב שמש אלא טבילה בלבד. ואמרין נימא מתני' ב) דלא כר' יהושע דתנינן שפופרת שחכתה למי חטאת רבי אליעזר אומר יטבול מיד. ר' יהושע

אומר יטמא ויטבול. ואוקימנא בשחכתה חבר ומשום צינורא דע"ה דחיישין דלמא תיכף לחתיכה יגע בה ע"ה נתן רוק מפיו ונשאר לח על שפופרת זו אחר חתיכה ומשום הכי מצרכינן להטבילה וסבר בעלמא צריכה הערב שמש והכא משום דהוא לגבי מי חטאת אינה צריכה הערב שמש. וכיון דסבר בעלמא כי האי גזונא צריכין הערב שמש נמצאת משנתנו דלא כר' יהושע. ואמרין בשלמא לר' יהושע היינו דאיכא היכירא לצדוקין דאפילו אם נטמאת אינה צריכה הערב שמש לגבי חטאת ומשום הכי דייקנין מינה דקתני יטמא ויטבול וטהורה מיד ולא בעינן הערב שמש. כדתנן מטמאין היה הכהן השורף את הפרה מפני הצדוקין שלא יהו אומרין במעורבי שמש היתה נעשית. פ"י אלא היו מטמאין אותו והיה יורד וטובל ומיד